

VRIENDENLOTERIJ EN
HET CONCERTGEBOUW

Het concert dat u vandaag bezoekt is onderdeel van de VriendenLoterij ZomerConcerten; een divers programma, van klassiek tot pop en jazz, in een zomerse en informele sfeer. Deelnemers van de VriendenLoterij krijgen met hun VIP-KAART 50% korting op concertkaarten voor de VriendenLoterij ZomerConcerten en kunnen met voorrang bestellen. Het Concertgebouw en de VriendenLoterij wensen u een geweldig ZomerConcert!

© Eduardus Lee

luister
relax
geniet

classicnl
non-stop de mooiste
klassieke muziek voor iedereen
app | kabel | classic.nl

VRIENDENLOTERIJ
ZOMER
CONCERTEN

Donderdag 18 juli 2024
Grote Zaal 20.00 uur

Orchestre national de Metz Grand Est
David Reiland, dirigent
Louis Schwizgebel, piano

Wolfgang Amadeus Mozart 1756-1791
Ouverture uit 'Così fan tutte', KV 588 (1790)

Wolfgang Amadeus Mozart
Symfonie nr. 41 in C, KV 551 'Jupiter' (1788)
Allegro vivace
Andante cantabile
Menuetto: Allegretto
Molto allegro

PAUZE

Wolfgang Amadeus Mozart
Allegro uit 'Serenade in G', KV 525 'Eine kleine Nachtmusik' (1787)

Camille Saint-Saëns 1835-1921
Pianoconcert nr. 2 in g, op. 22 (1868)
Andante sostenuto
Allegro scherzando
Presto

ZOMERCONCERTEN.NL

HET
CONCERT
GEBOUW

TOELICHTING

Wolfgang Amadeus Mozart was in vele opzichten een genie. Hij voelde haarfijn aan wat men wilde horen, maar kwam tegelijkertijd steeds weer origineel voor de dag. Het sterkst demonstreerde hij dat tijdens zijn jaren in Wenen, waar hij rekening moest houden met een verwend publiek en strenge critici. *Così fan tutte* ('Zo zijn alle vrouwen') was zijn derde operasucces aldaar, en het is maar goed dat hij er niet in het huidige MeToo-tijdperk mee kwam aanzetten: onderwerp is de 'algemeen vrouwelijke' neiging tot overspel. Ondertussen blijft de muziek onweerstaanbaar, sprankelend en verrassend.

Vuurwerkshow

Mozarts eenenveertigste en laatste symfonie is door de eeuwen heen unaniem de hemel in geprezen. Het is onzeker of de componist zelf iets van dat succes heeft meegekregen. In de laatste fase van zijn korte leven had hij wel een opsteker kunnen gebruiken, want zijn reputatie in Wenen was toen niet meer wat het geweest was. Maar plots was daar deze symfonie, waarvan vooral de finale zó'n overdonderend karakter heeft dat die achteraf de bijnaam 'Jupiter' kreeg – een verwijzing naar de Romeinse oppergod die met donder en bliksem smeedt. Ook het statige begindeel heeft iets 'goddelijks'. In de intiemere tussendelen hoor je hoeveel gewicht Mozart aan de houtblazers geeft; ze lijken mensenstemmen te imiteren, en dat is niet vreemd gezien de vele opera's die hij in voorafgaande jaren had geschreven. Het slotdeel overtreft al het voorafgaande: een strak geregisseerde vuurwerkshow waarin Mozart de ene na de andere

melodische pijl afvuurt en ze vervolgens verbazingwekkend lang in de lucht houdt. Ze kruisen elkaar, vermengen zich en vormen aan het slot een vijfstemmig weefsel waarin ze gelijktijdig klinken.

Eine kleine Nachtmusik is de bijnaam van een *Serenade in G*, KV 525 die Mozart vermoedelijk componeerde voor een nachtfeest van een adellijke opdrachtgever. Hier hoor je dat hij geen volle orkestbak en geen grote gebaren nodig had om rake muziek te schrijven.

Franse zon

De grootste frustratie van Camille Saint-Saëns was dat hij nooit doorbrak als operacomponist; het meeste succes had hij met gelegenhedswerkjes en soloconcerten die hij als bijproducten beschouwde. En dat terwijl (bijvoorbeeld) het *Tweede pianoconcert in g*, op. 22 een stuk is dat menig componist jaloers zou maken – zeker als je bedenkt dat hij het in slechts zeventien dagen schreef. In de orgelachtige beginnaten toont Saint-Saëns zijn waardering voor Bach, maar spoedig breekt de Franse zon door: het middendeel heeft een frivole sfeer en de finale is een dans die je bijna letterlijk de adem beneemt. Het plezier spat van de noten af. Je ziet daardoor bijna over het hoofd dat de pianopartij gruwelijk moeilijk is terwijl die ontspannen en los moet klinken. Saint-Saëns, zelf de solist bij de première, ging dan ook onderuit wegens gebrek aan voorbereidingstijd. Nog steeds is elke uitvoering spannend.

Michiel Cleij

BIOGRAFIE

Opgericht in 1976 geeft het **Orchestre national de Metz Grand Est** jaarlijks zo'n negentig concerten in Frankrijk. Tevens maakt het regelmatig buitenlandse tournees. Zo concerteerde het onder meer in Zuid-Korea, Oostenrijk en Turkije. David Reiland volgde in 2018 Jacques Mercier op, die het orkest zestien jaar lang als chef-dirigent leidde.

David Reiland is naast zijn dirigentschap in Metz artistiek leider bij Sinfonietta de Lausanne en, sinds 2022, artistiek leider van het Korea National Symphony Orchestra. Hij was eerder assistent van sterdirigenten Simon Rattle en Roger Norrington. Reiland heeft een grote expertise als Mozart-dirigent, zowel wat betreft diens symfonieën als diens opera's. Opmerkelijk is ook de aandacht die hij besteedde aan minder bekende romantische componisten als Benjamin Godard en Daniel Auber.

De Zwitserse pianist **Louis Schwizgebel** volgde muziekstudies in Lausanne, Berlijn en, bij pianocoryfee Emanuel Ax, in New York. Zijn internationale doorbraak realiseerde hij als zeventienjarige op het Concours de Genève. Grote indruk maakte zijn optreden tijdens de BBC Proms in 2018, waar hij Prokofjevs *Eerste pianoconcert* vertolkte. Schwizgebels concertagenda stuurt hem inmiddels over vrijwel de hele aardbol, maar altijd weer keert hij terug naar de concertzalen en festivals van zijn geboorteland. Tijdens de zomerconcerten van 2017 speelde hij met violist Benjamin Beilman en cellist Narek Hakhnazaryan in de Kleine Zaal.

SUMMARY

Wolfgang Amadeus Mozart's greatest talent was being able to give his patrons what they wanted while simultaneously staying wholly original. This was especially so in Vienna, where he could count on a pampered public and harsh critics. The works he composed there include the 'naughty' hit opera *Così fan tutte* and the serenade *Eine kleine Nachtmusik*, written for a nighttime ball. Vienna was also where he composed his most ambitious (and last) symphony, nicknamed 'Jupiter' – a fitting reference to the Roman thunder god. The opening movement is stately, the two middle movements sound like angels singing and in the finale Mozart fires off melodies like rockets: music can't be any more 'divine' than this. Mozart, like Bach, was a major inspiration for Camille Saint-Saëns: melody and a clear sound were essential for him. His *Second Piano Concerto in G minor*, op. 22 still sounds astonishing today. Saint-Saëns wrote it in just seventeen days. It begins with a dark and organ-like piano solo, and moves towards the light, as it were. The second movement is a flirtatious little dance, and the final movement is a breathless roller-coaster ride that sounds like the orchestra and soloist could lose control at any moment.

Translation: Anne Hodgkinson

EN VERDER...

ZOMERCONCERTEN LIVE!

Geniet nog even na van het concert tijdens ZomerConcerten Live! Met vanavond een ontmoeting in de Spiegelzaal met David Reiland (dirigent) en Louis Schwizgebel (piano). U bent van harte welkom.

ONTDEK MEER

Op concertgebouw.nl/ontdek gaat een wereld voor u open. U vindt er video's, interviews, verhalen, podcasts, concertregistraties en nog veel meer.

STEUN ONS

Draag bij aan de toekomst van Het Concertgebouw, nu of later. concertgebouw.nl/steun-ons

CONCERTTIP

vr 26/07

20.00 uur
Grote Zaal

Prokofjevs *Romeo en Julia* en Rachmaninoffs *Paganini-varianties*

Het Turkish National Youth Philharmonic Orchestra speelt de mooiste dansen uit Prokofjevs succesvolle ballet *Romeo en Julia*. Pianist Daniel Ciobanu, volgens de pers 'een geboren verteller', soleert in Rachmaninoffs razendvirtuoze *Paganini-varianties*.

